

De Rotterdamsche Diergaarde van 1857 tot 1940

Het bestaan van de Rotterdamsche Diergaarde is indirect te danken aan de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij, een van de voorlopers van de Nederlandse Spoorwegen. Twee werknemers van de HIJSM begonnen in 1854 met het verzamelen van enkele diersoorten op een terrasje, dat eigendom was van hun werkgever.

Aanvankelijk was men in Rotterdam niet erg geïnteresseerd in een dierentuin binnen haar grenzen maar toen men zag dat in andere West-Europese steden dierentuinen werden geopend, vonden verscheidene inwoners van de stad, dat Rotterdam niet achter kon blijven. Via een comité van vijftientig vooraanstaande Rotterdammers werd kapitaal verzameld door het uitgeven van aandelen. In 1857 had men op deze manier bijna f 300.000,— vergaard. Met dit geld kon terrein tussen de Kruiskade en de baan van de HIJSM worden gekocht. In datzelfde jaar werd de Rotterdamsche Diergaarde geopend. . . maar niet voor iedereen. Alleen leden van de Vereeniging Rotterdamsche Diergaarde en aandeelhouders hadden namelijk toegang tot de tuin. Om lid te kunnen worden was men een bedrag van f 10,— verschuldigd, terwijl de jaarlijkse contributie f 25,— bedroeg. In 1857 waren dat geen geringe bedragen. Het publiek van de Diergaarde bestond dan ook uit de bovenlaag van de Rotterdamse samenleving. Toch had het gewone volk in augustus de kans om de Diergaarde te bezoeken. In die maand was de tuin enige dagen geopend voor Rotterdammers van de 'handwerkstand', die tegen betaling van f 0,25 een toegangsbewijs konden kopen. Ook andere inwoners van de stad, die geen lid waren, konden, eveneens op bepaalde dagen in augustus, de tuin bezoeken; ze moesten dan een bedrag van f 0,50 betalen¹). Weeskinderen en leerlingen van armenscholen werden eenmaal per jaar gratis tot de diergaarde toegelaten.

De Rotterdamsche Diergaarde heeft beroemde directeuren gekend. De eerste was Pierre Henri Martin. Deze man had veel ervaring met dieren, echter niet in een hoedanigheid als dierkundige maar als artiest. Met zijn shows met exotische dieren had hij naam gemaakt. Door zijn veelvuldige omgang met dieren wist hij goed hoe ze verzorgd moesten worden. Eén voorbeeld daarvan is zijn advies aan Artis in Amsterdam om de roofieren eens per week te laten vasten. Tot op de dag van vandaag gebeurt dit in veel dierentuinen nog steeds²).

Een andere bekende directeur was dr. Johann Büttikofer die in 1897 werd aangesteld. Hij was een bioloog die een grote reputatie